

Boxcamera

VERDWENEN

Rob Biersma
bespreekt elke
week verdwenen
dingen.

Bladerend door oude familiealbums vallen je soms piepkleine fotootjes op. Zwart-wit uiteraard – kleurenfotografie viel vroeger buiten het bereik van de gewone man – en meestal vlijmscherp. Met een loep kun je nog heel wat details onderscheiden. Het zijn *afdrukken*, rechtstreeks van negatief op fotopapier gemaakt, zonder tussenkomst van een vergrotingstoestel. De kans is groot dat deze foto's met een eenvoudige boxcamera zijn genomen.

Boxcamera's waren rond de oorlog heel populair. Meest verkocht waren de Kodak Brownies, vierkante doosjes met twee 'briljantzoekers', voor liggende en staande foto's. Je keek van boven in de zoeker wat er op de foto kwam. Lastig was dat het beeld in de zoeker linksrechts verwisseld werd. Onervaren fotografen herkende je aan hun draaijerige gedrag.

In kleine camera's ging een rolfilm van 4 centimeter breed met negatiefformaten als 3x4 cm, 4x4 cm en 4x6 cm; in grote camera's ging 6 cm-rolfilm met negatieven van 4,5x6, 6x6 en 6x9 cm. Alles met even zo grote afdrukken. Rolfilm bestond uit film dat samen met papier tot een 'filmrolletje' was gewonden. Op de achterkant van het papier stonden cijfers. Door een rood glaasje in de camera kon je zien hoeveel foto's je had gemaakt. Na iedere foto moest je 'doordraaien'. Als je dat vergat, kreeg je twee opnamen over elkaar, wat later op de afdruk vaak spookachtige beelden opleverde. Brownies waren vooral geliefd bij moeders. Met een leren bandje om hun nek en de box tegen de buik maakten ze vaak trillingsvrije opnamen. En wat zeker zo belangrijk was: op ooghoogte met hun kroost. Vaak veel leuker dan de foto's van vaders die zo nodig met lichtmeters en statieven in de weer moesten.

Na de oorlog werden de Agfa Click en Afga Clack populair. Deze boxjes hadden een doorzichtzoeker – je moest het toestel voor je oog houden. De film zat gebogen tegen de achterwand, wat de fouten van het eenvoudige lensje compenseerde. Sommige toestellen bezaten een portretlensje. Ook zat er een geelfilter bij, voor mooie wolkenpartijen. Met de komst van de kleinbeeldcamera's verdwenen het boxje en de afdruk. Inmiddels is de hele 'natte fotografie' (film en foto's met ontwikkelbaden) weggevaagd.